

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van		Ons kenmerk	1196431
Uw e-mailadres		Bijlage	2
Datum	14 september 2021	Behandeld door	E. Zweers
Onderwerp	Raadsinformatiebrief Projectduurzame verbinding A28	Team	Planvorming

Geachte heer, mevrouw,

Het project 'Duurzame verbinding A28' (project A28 genoemd) is erop gericht om een deel van de opgave van duurzame opwek en energiebesparing in de gemeente Nijkerk te realiseren. In deze brief informeren wij u over de opzet van het project, het in samenhang daarmee opstellen van een Milieueffectrapport (MER) en de daaraan verbonden (wettelijke) procedure (m.e.r.)¹. Ook gaan wij in op de betrokkenheid van uw raad in dit geheel.

Project 'Duurzame verbinding A28'

Dit project vloeit voort uit uw besluit van 28 met 2020 (2020-036) en is in overeenstemming met de door u vastgestelde Routekaart Nijkerk Energieneutraal 2050, het Beleidskader duurzame opwek zon op land en de door u op 24 juni jl. vastgestelde Regionale Energiestrategie Foodvalley (RES 1.0 Foodvalley).

¹ Met de afkorting 'm.e.r.' wordt de (wettelijke) procedure (om tot een MER te komen) bedoeld. En met de afkorting 'MER' wordt het Milieueffectrapport (het rapport zelf) bedoeld.

De inhoudelijke opgave van duurzame opwek van dit project bestaat uit:

- Een zoekgebied van (netto) maximaal 40 hectare aan zonnenvelden westelijk direct langs de A28 en ten zuiden van de Bunschoterweg
- Een tweetal zoekgebieden langs de A28 waar minimaal 2 windturbines geplaatst worden
- Het ontwikkelen van zonnepanelen op de geluidwal en reststroken oostelijk langs de A28
- Energiebesparing en duurzame opwek bij bedrijven op de bedrijfsterreinen in Nijkerk langs de A28

Het MER richt zich op de maximaal 40 hectare aan zonnenvelden, de minimaal 2 windturbines, een 150 kV onderstation en grootschalige energieopslag. Vloeien de zonnenvelden en de windturbines voort uit het door u vastgestelde beleid ten aanzien van de energietransitie, de opgave voor het 150 kV onderstation en energiebesparing vloeit voort uit de noodzaak om het elektriciteitsnet robuuster en toekomstbestendiger maken. Dat geldt zowel voor de levering van elektriciteit, met name door de groei van bedrijven en woningen in Nijkerk en de regio, als de terug levering door duurzame opwek van elektriciteit door met name zonnepanelen en windturbines. Het 150 kV onderstation verbindt het landelijke elektriciteitsnet met het regionale en lokale net.

Deze opgave wordt opgepakt door:

- Samen met de omgeving (bewoners, bedrijven, stakeholder) de duurzame opwek langs de A28 vorm te geven (procesparticipatie). Dat doen we door de omgeving direct al aan het begin van het project intensief te betrekken en samen ontwerpend tot een inpassing en invulling van de zon, wind en energiebesparing te komen.
- Samen met de omgeving te onderzoeken hoe bewoners en bedrijven betrokken kunnen worden bij het ontwikkelen en exploiteren van de duurzame opwek (project of financiële participatie). Hiermee wordt actief invulling gegeven aan uw wens van minimaal 50% financiële participatie in duurzame energieprojecten in de gemeente.
- Een gedragen basis te leggen voor toekomstige stappen in de energietransitie door een goed voorbeeld te zijn. Dit is het zoeken naar een 'nieuw verhaal' (de plek, toegevoegde waarde, de gewenste kwaliteit). Niet alleen financieel maar ook landschappelijk (de A28 als visitekaartje), recreatief en city branding.

Het project bestaat daarom uit een tweetal sporen:

1. Een ontwerpproces dat samen met de omgeving (bewoners, bedrijven, stakeholders) wordt doorlopen waarbij de bouwstenen en alternatieven de input zijn voor het onderzoek naar de effecten (2de spoor).
2. Het onderzoeken van de (milieu)effecten via het m.e.r./MER waarbij de resultaten in het ontwerpproces (1ste spoor) worden meegenomen.

Spoor 1: Het ontwerpproces

Wij zijn gestart met het betrekken van bewoners en bedrijven in en in de directe nabijheid van de zoekgebieden voor de zonnenvelden en windturbines.

Betrekken bewoners

Tijdens de eerste fase zijn circa 60 bewoners/omwonenden van het zoekgebied voor de zonnevelden uitgenodigd om te participeren in het ontwerpproces. Medio 2021 is gestart met een informatieavond waarin bewoners/omwonenden zijn geïnformeerd over de opgave, het zoekgebied en het proces. In de maanden juni en juli, nadat de Coronamaatregelen vergaand waren versoepeld, is gestart met de gesprekken met als doel om hun ideeën, wensen en door hun gesignaleerde bedreigingen in beeld te brengen. Deze fase is vlak voor het zomerreces afgesloten met een verslag aan de bewoners met de resultaten van de gesprekken en een toelichting op het vervolgproces. Daarin zijn 3 mogelijke denkrichtingen (scenario's/bouwstenen) opgenomen: de zonnevelden geconcentreerd, verspreid of verticaal als scherm ontwikkelen.

De resultaten van deze gesprekken zijn verwerkt in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van het m.e.r. De volgende stap is om de denkrichtingen te vertalen naar schetsen zodat een beeld ontstaat hoe de zonnevelden er uit zou kunnen komen te zien, hoe ze in het landschap ingepast en hoe ze ingericht zouden kunnen worden.

Betrekken bedrijven

Eind maart zijn de ruim 260 bedrijven op de bedrijfsterreinen in Nijkerk langs de A28 uitgenodigd om met de gemeente in gesprek te gaan over hun ideeën en wensen om het eigen bedrijf en het bedrijfsterrein te verduurzamen en de duurzame opwek langs de A28. De bedrijven is een energiescan aangeboden. Inmiddels heeft met circa 60 bedrijven een eerste gesprek plaatsgevonden.

Om zo veel mogelijk bedrijven blijvend te bereiken en te informeren, ontvangen alle ruim 260 bedrijven vanaf juni maandelijks een nieuwsbrief. Via deze nieuwsbrieven worden de bedrijven geïnformeerd over de mogelijkheden om hun bedrijf verder te verduurzamen, wordt ingegaan op vragen die bij de bedrijven leven vooral over zonnepanelen en worden de bedrijven geïnformeerd over en opgeroepen om mee te denken over het inpassen, het ontwikkelen en exploiteren van de zonnevelden, de windturbines en de zonnepanelen op de geluidwal/reststroken.

Ook de resultaten van de gesprekken met de bedrijven zijn in de NRD meegenomen. De volgende stap is om samen met de bedrijven die hebben aangegeven mee te willen denken, vooral de inpassing van de windturbines en de zonnepanelen op de geluidwal/reststroken verder uit te werken tot concrete locaties (windturbine) en schetsen (zonnepanelen). Tevens wordt samen onderzocht hoe de bedrijven kunnen participeren in de ontwikkeling en exploitatie van de windturbines en zonnepanelen.

Betrekken overige stakeholders

- Omdat de duurzame opwek een grote impact heeft op het energienet maakt de netbeheerder Alliander onderdeel uit van het projectteam zodat zij gedurende het project hun kennis en ervaring kunnen inbrengen.
- Met de provincie Gelderland wordt zowel procedureel als inhoudelijk regelmatig afgestemd. Datzelfde geldt voor de gemeenten Amersfoort en Putten.
- Vanwege de reconstructie van knooppunt Hoevelaken, met aanpassingen aan de A28 tot de noordelijke op- en afrit, en het voornemen om een verzorgingsplaats te ontwikkelen nabij de op- en afrit Nijkerk Zuid/Vathorst, vindt ook regelmatig procedurele en inhoudelijke afstemming plaats met Rijkswaterstaat.

- Bij het opzetten van het ecologisch onderzoek worden de natuurorganisaties goed betrokken.

Zoals hierboven beschreven zijn we in de eerste fase gestart met het betrekken van bewoners en bedrijven in en in de directe nabijheid van de zoekgebieden voor de zonnevelden en windturbines. Dat zijn 60 bewoners/omwonenden en de ruim 260 bedrijven.

In de tweede fase verbreden we dit naar de belanghebbenden, met name bewoners in de aangrenzende woonwijken, nabij met name de zoekgebieden van de windturbine.

Parallel daaraan informeren we, via verschillende informatiebijeenkomsten en de inspraakmogelijkheid tijdens de m.e.r.-procedure komende maanden, alle inwoners en bedrijven in de gemeente.

Spoor 2: het onderzoek naar de (milieu)effecten

Wanneer een m.e.r.-procedure?

Om een bestemmings- of omgevingsplan voor de realisatie van windturbines en zonnevelden vast te stellen kan een wettelijke plicht om een Milieueffectrapport op te stellen (een m.e.r.-plicht) gelden. Dit is afhankelijk van het aantal windturbines, en of er voor het bestemmings- of omgevingsplan een passende beoordeling moet worden opgesteld.

Voor de omgevingsvergunning van windturbines geldt de plicht om via onderzoek vast te stellen of een Milieueffectrapport moet worden opgesteld (een m.e.r.-beoordelingsplicht).

Een passende beoordeling is verplicht als niet kan worden uitgesloten dat een bestemmings- of omgevingsplan of een omgevingsvergunning significante gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied. In het geval er voor het bestemmings- of omgevingsplan, zoals bij dit project, een passende beoordeling moet worden opgesteld, is er sprake van m.e.r.-plicht. Vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebied zoals polder Arkemheen zal uit een voortoets moeten blijken of significante effecten op dit Natura-2000-gebied door de zonnevelden en windturbines zijn uit te sluiten of niet. Als dit niet is uit te sluiten, dan is een passende beoordeling nodig en is het project m.e.r.-plichtig.

Hoe wordt de m.e.r.-procedure ingevuld?

Het opstellen van een Milieueffectrapport (MER) is gekoppeld aan een wettelijke procedure. Hierin is vastgelegd welke stappen doorlopen moeten worden en aan welke eisen moet worden voldaan. Het doel van een MER is om zo objectief mogelijk de effecten van de zonnevelden en de windturbines te onderzoeken en te beschrijven. Een MER laat alleen de effecten zien en maakt geen keuzes. De keuze maakt u als u beslist over het bestemmings- of omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

Los van de wettelijke plicht willen wij als college ook de milieueffecten zorgvuldig onderzoeken. Samen met u nemen we ze mee in onze besluitvorming. Daarom wachten wij de m.e.r.-beoordelingsprocedure niet af maar starten wij al met de m.e.r.-procedure. Wij vinden namelijk dat de m.e.r. en het MER een belangrijke toegevoegde waarde hebben. Met een m.e.r./MER kunnen wij:

1. zorgen voor goede, objectieve informatie over de voor- en nadelen van duurzame opwek.
2. de input leveren voor het ontwerpproces, om samen met de omgeving te werken aan een geschikte inpassing van duurzame opwek.
3. Zorgen dat de belangen zo goed mogelijk worden meegenomen en afgewogen.

Daarom kiezen wij ervoor om:

- Een MER op te stellen voor het bestemmings- of omgevingsplan en de omgevingsvergunning.
- De uitgebreide procedure te doorlopen waarbij zowel de NRD als het MER voor een ieder voor inspraak ter inzage wordt gelegd en voor advies aan de Commissie m.e.r. voorgelegd.
- Het MER in te zetten ter ondersteuning van het ontwerpproces met de omgeving.

Meestal kent een m.e.r.-procedure een initiatiefnemer en een bevoegd gezag. De initiatiefnemer van een activiteit die m.e.r.-beoordelingsplichtig is, moet dat voornemen schriftelijk sturen naar het bevoegd gezag. Dat is niet nodig als het bevoegd gezag tevens initiatiefnemer is. In dit geval is de gemeente zowel bevoegd gezag als initiatiefnemer. Maar, uit oogpunt van zorgvuldige besluitvorming zien wij onszelf als college als initiatiefnemer en u als raad als bevoegd gezag. Dat sluit ook goed aan bij de huidige praktijk waarbij u het bestemmings- of omgevingsplan vaststelt.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Wij hebben een concept NRD opgesteld. De NRD geeft inzicht in de scope en aanpak van het milieuonderzoek. De concept NRD treft u bijgaand aan.

Het doel van de NRD is om u te informeren over het voornemen om zonnevelden en windturbines te ontwikkelen langs de A28 en locaties aan te wijzen voor een 150 kV-onderstation² en grootschalige opslag van energie. En om een ieder de gelegenheid te geven om een reactie te geven op de in voorliggende NRD opgenomen aanpak voor het uit te voeren milieuonderzoek en het proces dat daarvoor wordt doorlopen.

De procedure

De NRD wordt ter inzage gelegd zodat een ieder hiertegen een zienswijze kan indienen. Deze ter inzage legging is voorzien in de periode van 27 september tot en met 10 november. Parallel aan de terinzagelegging sturen wij de NRD de onafhankelijke commissie m.e.r. en bestuurs- en adviesorganen voor advies toe. Afhankelijk van de ingediende zienswijzen en adviezen passen wij de NRD aan en leggen u deze ter definitieve vaststelling voor. Afhankelijk van de zienswijzen en adviezen zal dat waarschijnlijk begin volgend jaar zijn.

Op basis van de vastgestelde NRD worden de onderzoeken uitgevoerd en het Milieueffectrapport opgesteld. Input zijn de bouwstenen en alternatieven uit het ontwerpproces (spoor 1). De resultaten van de onderzoeken vormen op hun beurt input voor het ontwerpproces. Uiteindelijk leidt dit tot een voorkeursalternatief. De onderzoeken worden gebundeld tot een concept MER. Het MER wordt ter inzage gelegd zodat een ieder hiertegen een zienswijze kan indienen. Als onderdeel van deze procedure zullen wij, naast de eerder beschreven betrokkenheid van de direct belanghebbenden en de inspraakavond, ook een of meer informatieavonden beleggen waar wij onder andere het proces en de vervolgpcedure zullen toelichten. In de communicatie zal speciale aandacht zijn voor de woongebieden die het dichtst bij de zoekgebieden zijn gelegen. Parallel aan de terinzagelegging sturen wij het MER de onafhankelijke commissie m.e.r. voor advies toe.

² Dit station distribueert de elektriciteit van het landelijke net naar het regionale en lokale net (en vice versa).

Betrokkenheid van uw raad

Het vaststellen van de NRD is een bevoegdheid van uw raad. Onze reactie op de ingebrachte zienswijzen en adviezen leggen wij vast in een reactienota. Waar nodig passen wij de NRD daar op aan. De behandeling van de NRD zal naar verwachting begin volgend jaar in uw raad plaats kunnen vinden.

In de komende weken ontvangt u een uitnodiging om als toehoorder aanwezig te zijn bij de inwonersavond die wij willen organiseren. Daarnaast zijn wij van plan uw agendacommissie voor te stellen aan het eind van het jaar (nadat de termijn van ter inzage legging is gesloten) een beeldvormende bijeenkomst met uw raad te beleggen. Tijdens die bijeenkomst zullen wij u verder over de voortgang van dit project informeren.

De verdere planning van het MER is afhankelijk van de uitkomsten van de komende ter inzage legging, de benodigde onderzoeken en het participatieproces met de direct betrokkenen. Op basis van de huidige inzichten zou de raadsbehandeling van het MER in de tweede helft van 2022 plaats kunnen vinden.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris,

de burgemeester,

de heer D.J. van Huizen

de heer mr. drs. G.D. Renkema